

کارشناس «آتیه‌نو» به پرسش‌های شرکای اجتماعی پاسخ می‌دهد

آیا والدین اتباع خارجی، بیمه تأمین اجتماعی می‌شوند؟

سازمان تأمین اجتماعی به‌عنوان بزرگ‌ترین سازمان بیمه‌گر کشور با جامعه‌عظیمی از مخاطبان در ارتباط است که غالباً با قواعد و قوانین این سازمان بزرگ آشنایی کافی ندارند. «آتیه‌نو» تلاش

گزارش

- دریافت مستمری بیمه‌شده ایرانی خارج کشور
- نحوه اعتراض به رأی هیأت بدوی تشخیص مطالبات
- پرداخت بدهی برآوردی کارفرمای فوت‌شده
- افزایش مستمری از کارافتادگی جزئی بیمه‌شدگان

احمد فاضلی

کارشناس سازمان تأمین اجتماعی

بدهی برآوردی کارگاه نجاری من جمعاً به میزان یک میلیون و ۷۰۰ هزار ریال است که مبلغ یک میلیون و ۱۴ هزار ریال آن بابت اصل حق بیمه و مابقی مربوط به جرائم و سه درصد بیمه بیکاری و مرتبط با حق بیمه فردی است که فقط بعد از ظهرها چند ساعتی در کارگاه من کار می‌کرد و بازرسی تأمین اجتماعی نام او را در گزارش خود درج کرده و این فرد بعد از مدتی ترک کار کرده است. ضمناً صبح‌ها نیز در کارگاه دیگری شاغل است و حق بیمه کامل او در آن کارگاه پرداخت می‌شود. به علت اعتراض من به این بدهی، موضوع در هیأت تشخیص مطالبات بدوی رسیدگی شده و محاسبات شعبه مورد تأیید قرار گرفته و در نسخه ابلاغ رأی به کارفرما اعلام شده که بدهی قطعی و غیرقابل اعتراض مجدد است. اما گویا طبق مقررات، بدهی اولیه که میزان آن بیش از یک میلیون و ۵۰۰ هزار ریال باشد کارفرما می‌تواند ظرف ۲۰ روز به رأی بدوی اعتراض کند (مثل بدهی اولیه کارگاه من)، علت چیست؟

علت این است که طبق مقررات، سه درصد بیمه بیکاری و جرائم مربوطه جزء حدنصاب مبلغ یک میلیون و ۵۰۰ هزار ریال محسوب نمی‌شود و صرفاً میزان اصل حق بیمه اگر بیشتر از مبلغ مذکور باشد قابل اعتراض و رسیدگی مجدد در هیأت تشخیص مطالبات تجدید نظر است. لذا چون اصل حق بیمه بدهی کارگاه شما کمتر از میزان مقرر است قابل اعتراض مجدد نیست، البته طبق ماده (۳۴) قانون تأمین اجتماعی اگر بیمه‌شده‌ای در چند کارگاه و در شیفت‌های مختلف شاغل باشد تا سقف حداکثر دستمزد مصوب شورای عالی کار در همه کارگاه‌هایی که اشتغال به کار دارد مشمول مقررات تأمین اجتماعی است و به نظر می‌رسد هیأت بدوی نیز به استناد ماده (۳۴) قانون تأمین اجتماعی محاسبات شعبه را تأیید کرده است.

پدرم که کارفرمای کارگاه مرغداری بود بعد از ابلاغ اعلامیه بدهی برآوردی تأمین اجتماعی یک هفته پیش فوت کرد. هنوز مهلت اعتراض به صورت تحسبات بدهی سپری نشده و متن اعلام بدهی به نام کارفرمای متوفی است. از آنجایی که وراثت او من و مادرم هستیم، از چه طریقی می‌توانیم به این بدهی اعتراض کنیم؟ و اینکه آیا باید بدهی مجدداً به وراثت کارفرما ابلاغ شود؟

اگر صورتحساب بدهی برآوردی قابل اعتراض قبل از فوت کارفرما به او ابلاغ شده و مهلت اعتراض ۳۰ روزه سپری نشده باشد، چنانچه گواهی انحصار وراثت از سوی مرجع قضایی صادر شده باشد، بعد از ارائه گواهی انحصار وراثت به تأمین اجتماعی بدهی برآوردی مجدداً به کلیه وراثت و به نشانی کارگاه مندرج در پرونده مطالباتی و یا نشانی دیگری که وراثت اعلام می‌کنند ابلاغ خواهد شد. (مگر اینکه وراثت یک نفر را به عنوان نماینده یا وکیل خود انتخاب کرده باشند که در این صورت بدهی به او و نشانی ارائه شده ابلاغ خواهد شد) و اگر هنوز گواهی انحصار وراثت شما صادر نشده، بعد از تعیین وراثت از طریق بازرسی و تحقیقات محلی توسط سازمان تأمین اجتماعی، بدهی برآوردی مجدداً به کلیه وراثت و یا کنده انتخابی ابلاغ می‌شود.

تبعه کشور افغانستان هستم و در یک شرکت تولیدی اشتغال به کار دارم. چون دارای مجوز کار و مجوز اقامت معتبر هستم، شش سال است بیمه‌شده اجباری سازمان تأمین اجتماعی ایران هستم. آیا اتباع کشورهای خارجی که مثل من بیمه‌شده تأمین اجتماعی هستند، می‌توانند مثل بیمه‌شدگان ایرانی والدین خود را تحت کفالت قرار دهند؟ (با توجه به اینکه پدرم در ایران اقامت دارد و مادرم در افغانستان است، امرا معاش پدرم توسط من تأمین می‌شود و امرا معاش مادرم نیز در افغانستان با مبلغی که برای او ارسال می‌کنم تأمین می‌شود)

اگر والدین بیمه‌شده اجباری اتباع خارجی مجوز اقامت معتبر در ایران داشته باشند، مادامی که پدر و مادر بیمه‌شده در ایران اقامت دارند پس از درخواست بیمه‌شده اصلی و با رعایت ضوابط مقرر، بررسی کفالت والدین بلامانع است، اما بررسی موضوع کفالت پدر و یا مادری که خارج از کشور ایران هستند موضوعیت نخواهد داشت. لذا شما فقط می‌توانید پدرتان را در صورتی که ۶۰ سال تمام سن داشته باشد و تأمین معاش او توسط شما، مورد تأیید بازرسی فنی شعبه تأمین اجتماعی قرار گیرد، تحت کفالت خود قرار دهید تا بتواند از مزایای قانون تأمین اجتماعی در ایران بهره‌مند شود.

شوهرم که مستمری‌بگیر بازنشسته تأمین اجتماعی بود فوت کرده و بازماندگان او، من و یک پسر ۱۵ ساله هستیم. با توجه به اینکه او قبل از فوت همراه با مستمری‌اش ماهانه مبلغی نیز بابت فرزندمان حق اولاد دریافت می‌کرد، آیا من هم می‌توانم همراه با دریافت مستمری بازماندگان برای فرزندم حق اولاد بگیرم؟

به مستمری‌بگیر بازمانده زن که حداقل دارای یک فرزند است تا زمانی که فرزند در ردیف مستمری‌بگیران قرار دارد، در سنوات گذشته به جای حق اولاد معادل ۵۰ درصد کمک‌هزینه عائله‌مندی پرداختی به مستمری‌بگیر بازنشسته و از کارافتاده کلی با عنوان (کمک‌هزینه همسر متکفل فرزند) پرداخت می‌شد اما اخیراً این کمک‌هزینه برابر با صد درصد کمک‌هزینه عائله‌مندی شده که در سال جاری میزان آن مبلغ ۹ میلیون و ۱۷۴ هزار و ۷۲۰ ریال است.

اخیراً درخواست بازنشستگی کرده و صدور حکم بازنشستگی‌ام در دست اقدام است. چون در بانک ملت دارای حساب فعال هستم آیا برای واریز مستمری بازنشستگی حتماً باید در بانک رفاه کارگران افتتاح حساب کنم؟

مستمری بازنشسته تأمین اجتماعی علاوه بر بانک رفاه کارگران، در بقیه بانک‌ها که بیمه‌شده دارای حساب است از قبیل بانک‌های ملی، ملت، تجارت، صادرات، پست بانک، کشاورزی و سپه، هر ماه در تاریخ‌های تعیین شده توسط ستاد مرکزی تأمین اجتماعی به حساب او واریز می‌شود.

به‌علت حادثه ناشی از کار، کمیسیون پزشکی میزان از کارافتادگی من را ۶۰ درصد اعلام کرده است. بعد از اعتراض به رأی کمیسیون بدوی، کمیسیون پزشکی تجدید نظر رأی کمیسیون پزشکی بدوی را تأیید کرده و در حال حاضر شش‌ماه است مستمری از کارافتادگی جزئی در یافت می‌کنم. آیا مستمری از کارافتاده جزئی مثل از کارافتاده کلی مشمول افزایش سالانه مستمری است یا خیر؟

بله، طبق قانون مصوب مجلس شورای اسلامی دریافت‌کنندگان مستمری از کارافتادگی جزئی ناشی از کار مشمول افزایش مستمری سالانه موضوع ماده (۹۶) قانون تأمین اجتماعی هستند.

با وکالت‌نامه‌ای که از سوی یکی از آشنايانم در یکی از نمایندگی‌های جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور تنظیم شده، وکالت در خواست و عقد قرارداد بیمه ایرانیان خارج از کشور او را بنا بر ۱۴ درصد از اول خردادماه سال جاری به انجام رسانده‌ام. حق بیمه ماه‌های خرداد و تیر سال جاری او نیز پرداخت شده است، اما حق بیمه مردادماه که فرصت پرداخت آن تا آخر مهرماه است هنوز پرداخت نشده و بیمه‌شده در نیمه‌اول شهر یورما فوت کرده است. متوفی از اول سال ۱۴۰۱ تا شروع بیمه پردازی ایرانیان خارج از کشور سابقه پرداخت حق بیمه ندارد، اما قبل از سال ۱۴۰۱ به صورت متوالی دارای ۱۲ سال سابقه پرداخت حق بیمه اجباری است. در شماره قبلی نشریه اعلام شده که اگر بیمه‌شده اختیاری فوت کند و قبل از فوت موفق به اخذ برگ پرداخت آخرین ماه حق بیمه و واریز آن به حساب تأمین اجتماعی نشود، بازماندگان می‌توانند با دریافت برگ پرداخت حق بیمه از سیستم و واریز آن در مهلت مقرر به حساب سازمان تأمین اجتماعی از قانون اصلاح بند (۳) ماده (۸۰) قانون تأمین اجتماعی جهت دریافت مستمری بازماندگان استفاده کنند. آیا متوفی که بیمه‌شده ایرانیان خارج از کشور است هم مشمول این مقررات می‌شود یا خیر؟

بله، چون قرارداد بیمه ایرانیان خارج از کشور در قالب بیمه صاحبان حرف و مشاغل آزاد منعقد می‌شود و در بخشنامه مربوطه به بیمه‌شده متوفی که قبل از فوت بیمه‌پرداز اختیاری بوده است، به بیمه صاحبان حرف و مشاغل آزاد و زیرمجموعه آن نیز اشاره شده، لذا شما یا بازماندگان می‌توانید در مهلت مقرر قانونی با دریافت برگ پرداخت حق بیمه مردادماه از سیستم و واریز آن به حساب سازمان تأمین اجتماعی اقدام کنید تا بازماندگان در رابطه با دریافت مستمری مشمول قانون اصلاح بند (۳) ماده (۸۰) قانون تأمین اجتماعی قرار گیرند. جهت اطلاع خوانندگان نشریه یک‌بار دیگر اعلام می‌شود؛ طبق قانون مذکور بیمه‌شده متوفی باید ظرف ۱۰ سال قبل از تاریخ فوت حداقل یک سال سابقه پرداخت حق بیمه داشته باشد (مثل بیمه‌شده فوق‌الذکر ایرانیان خارج از کشور که ظرف مدت مذکور ۱۲ سال سابقه قبلی دارد) همچنین ظرف یک سال از تاریخ فوت حداقل ۹۰ روز دارای سابقه باشد (با پرداخت حق بیمه مردادماه توسط بازماندگان متوفی سابقه ۹۰ روز او نیز تکمیل می‌شود) که در این صورت میزان مستمری بازماندگان مشمول ماده (۱۱۱) قانون تأمین اجتماعی خواهد بود.

بر اساس حسابرسی به عمل آمده از دفاتر قانونی یک شرکت تولیدی، بدهی به کارفرما ابلاغ شده و شرکت در مهلت مقرر قانونی به بدهی اعتراض کرده است. نماینده قانونی کارفرما ضمن شرکت در جلسه هیأت بدوی تشخیص مطالبات و دفاع از حقوق کارفرما، رأی هیأت بدوی را به کارفرما ابلاغ کرده است. چون هیأت بدوی قسمتی از دفاعیات کارفرما را مدنظر قرار داده، جهت پیگیری موضوع و ترتیب پرداخت بدهی ابلاغ شده هیأت بدوی، به واحد وصول حق بیمه شعبه مربوطه مراجعه شده و کارشناس مربوطه اطلاع داده که شعبه به رأی هیأت بدوی اعتراض کرده است و باید پرونده جهت رسیدگی به ستاد مرکزی سازمان تأمین اجتماعی ارجاع شود. آیا شعبه تأمین اجتماعی که حق بیمه را محاسبه می‌کند مجاز است به رأی هیأت بدوی تشخیص مطالبات اعتراض کند؟

بله، چون طبق ماده (۴۳) قانون تأمین اجتماعی در هیأت‌های تشخیص مطالبات و رسیدگی به اعتراض کارفرما نماینده کارگران و کارفرمایان نیز حضور دارند و هیأت‌های تشخیص مطالبات واحد مستقل هستند، لذا ضمن اینکه کارفرما می‌تواند ظرف ۲۰ روز از تاریخ ابلاغ رأی بدوی به آن اعتراض کند، طبق آیین‌نامه هیأت‌های تشخیص مطالبات سازمان تأمین اجتماعی، شعبه مربوطه نیز مجاز است در مهلت مقرر ۲۰ روزه به رأی بدوی اعتراض کند. در این صورت اگر هم‌زمان با اعتراض شعبه تأمین اجتماعی به رأی هیأت بدوی، کارفرما نیز به رأی هیأت اعتراض کند هر دو اعتراض در هیأت تجدیدنظر استان مورد رسیدگی قرار می‌گیرد اما اگر رأی هیأت بدوی مورد اعتراض کارفرما قرار نگیرد (مثل شرکت شما) اعتراض شعبه به رأی بدوی، جهت رسیدگی به هیأت تجدیدنظر ستاد مرکزی ارجاع خواهد شد.

صورتحساب بدهی به مبلغ یک صد میلیون ریال به کارفرمای کارگاه بافندگی کشف ابلاغ شده است. پس از اعتراض به بدهی در مهلت قانونی ۳۰ روزه، منتظر دعوت از کارفرما جهت حضور در جلسه هیأت تشخیص مطالبات بودم، اما هیأت بدوی تشخیص مطالبات بدون حضور کارفرما تشکیل جلسه داده و بدهی اعلام شده را عیناً تأیید و سپس رأی هیأت به من ابلاغ شده است. در رابطه با اعتراض من مبنی بر تشکیل جلسه هیأت بدوی بدون حضور کارفرما، شعبه اعلام می‌کند که دعوت‌نامه از کارفرما جهت شرکت در جلسه هیأت بدوی به صورت الکترونیکی به کارفرما ابلاغ شده و از طریق ارسال پیامک نیز اطلاع‌رسانی شده است اما من هیچ‌کدام را مشاهده نکردم؛ راهکار چیست؟

اولاً لازم است اطلاع داشته باشید که اگر احکام ابلاغی سازمان تأمین اجتماعی - مثل دعوت از کارفرما جهت حضور در جلسه هیأت‌های تشخیص مطالبات طبق مفاد بخشنامه شماره (۴) حقوق - به صورت فیزیکی و یا بر اساس دستورالعمل جدید از طریق الکترونیکی به کارفرما ابلاغ شده باشد، عدم حضور کارفرما مانع رسیدگی به پرونده نخواهد بود. ضمناً طبق دستورالعمل مربوط به ابلاغ الکترونیکی احکام مطالباتی، کارفرما در صورتی می‌تواند از نحوه ابلاغ اظهار بی‌اطلاعی کند که ثابت کند به لحاظ عدم دسترسی یا نقص سامانه سیستم سازمان تأمین اجتماعی از مفاد ابلاغ مطلع نشده، در هر صورت چنانچه مدارکی دال بر عدم اطلاع از ابلاغ دعوت‌نامه دارید اعتراض کتبی خود را با ذکر دلیل به شعبه مربوطه ارائه کنید تا پس از رسیدگی در شعبه و بررسی مبنی بر قبول یا رد اعتراض شما، موضوع جهت رسیدگی مجدد در کمیته استانی به اداره کل استان مربوطه ارجاع شود.

بیمه‌شده اختیاری دارای سه فرزند دختر هستیم که از نظر درمان تحت پوشش من هستند. اخیراً صاحب دور فرزند دوقلوی پسر شده‌ام و جمع فرزند نام به پنج نفر رسیده است. خاطرم هست در سنوات گذشته، بیمه‌شده تأمین اجتماعی برای تحت پوشش قرار دادن فرزند چهارم به بعد حق سرانه درمان پرداخت می‌کرد، آیا این قانون کماکان قابلیت اجرایی دارد؟

خیر، طبق قانون مصوب سال ۱۳۹۲ مجلس شورای اسلامی، در راستای افزایش جمعیت کشور و فرزندآوری بیشتر خانواده‌ها، کلیه محدودیت‌های مقرر در قانون تنظیم خانواده قبلی (بیشتر از سه فرزند) لغو شده و فرزندان بیمه‌شدگان و مستمری‌بگیران تأمین اجتماعی به هر تعداد پسر و یا دختر که واجد شرایط باشند می‌توانند از مزایای قانون تأمین اجتماعی برخوردار شوند. شما می‌توانید بدون پرداخت وجه دیگری، فرزندان دوقلوی جدید خود را نیز تحت پوشش خدمات درمانی و سایر تعهدات سازمان تأمین اجتماعی قرار دهید. البته لازم به یادآوری است که فقط در بیمه صاحبان حرف و مشاغل آزاد و زیرمجموعه‌های آن، اگر بیمه‌شده تمایل داشته باشد از درمان تأمین اجتماعی بهره‌مند شود باید به تعداد خود و افراد تحت تکفل از جمله همسر و همه فرزندان، حق سرانه درمان پرداخت کند.